Skolinspektionen

Huvudman

Åstorps kommun
kommun@astorp.se

Beslut

Datum 2024-10-23
Dnr 2024:4642
Sida **1** (**15**)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Haganässkolan i Åstorps kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) ÅSTORPS KOMMUN att senast den **24 mars 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande ange bristen/bristerna De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om ÅSTORPS KOMMUN inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

ÅSTORPS KOMMUN ska vidta följande åtgärder

Studiehandledning på modersmålet

1. Se till att de elever som har bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålet ges sådant stöd. Detta innebär att elever med identifierade behov av studiehandledning på modersmålet ges sådant stöd i de ämnen där behov finns och att elevernas behov styr i vilken omfattning studiehandledning ges. (5 kap. 4 § skolförordningen (2011:185))

Extra anpassningar

1. Se till de elever som av lärare har identifierarats vara i behov av extra anpassningar ges sådant stöd. Detta innebär att elever som är i behov av individuella extra anpassningar, och för vilka anpassningar på gruppnivå inte tillgodoser elevens behov av stöd, ska ges sådana individuella extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. (3 kap. 5 § skollagen)

Särskilt stöd

1. Se till att rektorn startar utredningar i samtliga fall då lärare anmält att elevers behov av särskilt stöd behöver utredas. Detta innebär att i de fall lärare anmäler att en elev, trots extra anpassningar,

riskerar att inte uppfylla kriterierna för bedömning eller betygskriterierna, ska en utredning om elevens behov av särskilt stöd starta. (3 kap. 7 § skollagen)

2. Se till att det av ett åtgärdsprogram framgår det faktiska behov av särskilda stöd som en utredning visar att en elev har och de åtgärder som enligt utredningen behövs för att tillgodose detta behov. (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen)

3. Se till att elever ges det särskilt stöd som är beslutat i elevernas åtgärdsprogram. Detta innebär att elever, som enligt åtgärdsprogram ska ges särskilt stöd i liten grupp eller av speciallärare, ska ges detta stöd. (3 kap. 9 och 10 §§ skollagen)

4. Se till att samtliga elever som är placerade i särskild undervisningsgrupp har beslut om åtgärdsprogram med stöd i en utredning som visar att eleven har behov av särskilt stöd i form av särskild undervisningsgrupp och beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. (3 kap. 9 och 11 §§ skollagen)

Beslut om betyg

1. Se till att beslut om betyg fattas av den eller de lärare som har bedrivit undervisning i ämnet. Detta innebär följande.
   a. att i de fall undervisningen bedrivs av flera lärare gemensamt, ska lärarna, om dessa är legitimerade, fatta beslut om betyg i ämnet gemensamt, I annat fall ska beslut om betyg fattas av den eller de lärare som är legitimerade. (6 kap. 3 § skolförordningen)
   b. att lärare som är legitimerade och som har bedrivit undervisning i ett ämne vid den tidpunkt då betyg ska sättas, ska fatta beslut om betyg i ämnet, även om läraren saknar behörighet i ämnet. (3 kap. 16 § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser undervisningen i svenska och svenska som andraspråk.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:4642) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2024 inlett en tillsyn av Haganässkolan F - 6 i Åstorps kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Haganässkolan F – 6 följer gällande bestämmelser om undervisningen i svenska och svenska som andraspråk, studiehandledning på modersmålet extra anpassningar, skolans arbete med särskilt stöd samt beslut om betyg.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 17 september 2024 och 20 september 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland andra åtgärdsprogram och betygskataloger. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att det finns flera elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet.

På fråga om de elever som får studiehandledning på modersmålet, får det i tillräcklig omfattning svarar flera lärare i årskurs 1–3 nej. Lärarna säger att eleverna inte alltid får så mycket studiehandledning som de har bedömt att eleverna har behov av. Flera lärare säger att bristen på tillräcklig studiehandledning gäller för alla språk och alla elever som är aktuella i

årskurs 1–3. Flera lärare i årskurs 4–6 säger att eleverna tilldelas en eller två timmar studiehandledning i veckan och att den studiehandledning som beviljas inte täcker alla ämnen som eleverna har behov av studiehandledning i. Såväl lärare i årskurs 1–3 som i årskurs 4–6 säger att studiehandledaren kommer på de tider som hen kan och att dessa tider inte alltid matchar de lektioner där eleverna har behov av studiehandledning. Lärarna i årskurs 4–6 säger att eleverna därför inte alltid får studiehandledning i de ämnen som de har ansökt om och där eleverna har behov av studiehandledning. Exempelvis får elever, som är i behov av studiehandledning i en klass, denna studiehandledning på lektioner i engelska och svenska, trots att eleverna inte har behov av studiehandledning i dessa ämnen. Behoven finns i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena, men på dessa lektioner ges ingen studiehandledning. En lärare säger att flera elever behöver studiehandledning i fler ämnen än de får i idag och att eleverna på skolan över lag ges för lite studiehandledning på modersmålet med tanke på vilka behov eleverna har. Alla representanter för elevhälsan säger i intervju att de inte har något med vare sig bedömning av behov eller beställningar av studiehandledning på modersmål att göra. Flera representanter för elevhälsan säger att de inte vet om det finns några elever som inte får studiehandledning i tillräcklig omfattning. En representant för elevhälsan säger att hen har hört från lärarna att elever som har behov av studiehandledning på modersmålet får det i för liten omfattning. Rektorn säger att de inte alltid blir tilldelade studiehandledning av huvudmannen utifrån de behov de ansöker om utan att de bara tilldelas en viss mängd. Rektorn säger att de försöker täcka detta glapp utifrån bästa förmåga.. Rektorn bekräftar lärarnas utsagor om att de blir tilldelade studiehandledning på vissa tider, då studiehandledaren är tillgänglig. Rektorn säger att i flera fall får eleverna inte studiehandledning på de lektioner och i de ämnen som de har ansökt om och där behovet finns. Rektorn säger att vissa elever på skolan inte får studiehandledning på de tider då de har de ämnen där behovet finns.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 4 § skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på modersmålet, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med studiehandledning på modersmålet på Haganässkolan. Skolinspektionens utredning visar att det finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet i vissa ämnen, som inte får sådant stöd i dessa ämnen.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

På fråga om de har möjlighet att ge alla elever i behov av extra anpassningar det stöd de behöver svarar alla intervjuade lärare i årskurs 1–3 nej. Några lärare säger att då de är ensamma i klassrummet räcker de inte till och därför får inte eleverna de extra anpassningar de är i behov av. Lärarna säger att de framför allt inte kan ge olika typer av en-till-en-stöd till elever som behöver det och att det är många elever som behöver den typen av stöd som extra anpassning. Lärare säger att de inte har möjlighet att ge stöd i form av extra tid till de elever som har långsam inlärning och att de inte kan gå ifrån och sitta enskilt med de elever som behöver det stödet, eftersom de är ensamma i klassrummet. En lärare säger att hen senast på en lektion innevarande dag inte kunde ge stöd till de elever som behöver extra anpassningar, eftersom hen inte hinner och inte räcker till. Läraren säger att hen tidigare har haft en resurs i klassen, men att hen inte har det längre. En annan lärare säger att hen har en resurs i klassen, men att den resursen är vikt åt en specifik elev. Lärare säger att när eleverna kommer i årskurs 3 ser de att eleverna inte kunskapsmässigt är där de borde vara och att detta är ett bevis på att dessa elever inte har fått de extra anpassningar de behöver tidigare. Lärare som undervisar i årskurserna 4–6 säger däremot att de har möjligheter att ge elever de extra anpassningar som dessa behöver, med undantag för enstaka lärare som undervisar många elever från olika klasser. Lärare säger att eftersom hen har så många elever vet hen inte vilka elever som behöver extra anpassningar eller vilka extra anpassningar de behöver och att eleverna därför inte ges dessa på hens lektioner

Representanter för elevhälsan säger att det är sparsamt med resurser i årskurserna 1–3 och att lärare upplever att de inte räcker till för att ge alla individuella extra anpassningar till alla de elever som är i behov av sådana. De säger även att den fysiska lärmiljön inte i tillräcklig utsträckning erbjuder möjligheter att dra sig undan och arbeta enskild för de elever som behöver det. Flera representanter säger att det i varje klass finns många elever i behov av extra anpassningar och att lärarna ibland kan känna att det är övermäktigt att alltid kunna ge alla elever de extra anpassningar som de är i behov av. Alla representanter säger att eftersom lektionerna i

årskurs 4–6 är dubbelbemannade och tillgången till grupprum är större i dessa årskurser har de lärarna lättare att hinna möta elevernas behov av extra anpassningar.

Rektorn säger att även om de inte har ett tvålärarsystem i förskoleklass och årskurs 1–3 är det inte många lektioner som lärarna är ensamma med sin klass på. Även om resurspersoner är vikta åt specifika elever, kan de även ha uppdrag att stötta gruppen, men alla gör inte det. Rektorn säger vidare att det kan vara så att lärare behöver ha mer resurser och att det nog kan finnas tillfällen där de fallerar i stödet, men att hen inte tror att det är i någon större omfattning.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolan arbete med extra anpassningar. Intervjuer med lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 visar att lärare inte har möjlighet att ge alla elever i behov av individuella extra anpassningar det stöd de behöver och att skälet till detta framför allt är avsaknad av personella resurser. Dessa uppgifter motsägs inte av elevhälsans representanter eller av rektorn i intervjuer.

Skolans arbete med särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Starta utredningar
Av intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn framgår att lärare anmäler behov av utredning av elever som trots extra anpassningar riskerar att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas. Anmälningar görs antingen på möten med elevhälsan eller digitalt på en blankett.

På fråga vad som händer efter att de har anmält att elevers behov behöver utredas svarar lärare i årskurs 1–3 att det inte händer någonting. Någon lärare säger att det vid enstaka tillfällen görs en kartläggning. En lärare säger att hen anmälde en elev förra hösten och att det fortfarande inte har

startats någon utredning för den eleven. Flera lärare säger att de föregående läsår anmält samma elever flera gånger, men att det ändå inte har startats några utredningar av dessa elever så vitt de vet eftersom eleverna inte har några åtgärdsprogram. Flera lärare säger att de sällan får någon återkoppling kring vad som har hänt med deras anmälningar. En lärare säger att i de fall de får återkoppling består den i att de ska göra mer extra anpassningar. I de fall de anmäler har de redan gett eleverna extra anpassningar under en lång tid i klassrummet, först sex veckor och efter utvärdering ytterligare sex veckor. Lärare säger att specialpedagogen säger att de ändå ska göra mer extra anpassningar och några utredningar startas inte. Flera lärare säger att de elever som har extra anpassningar och som anmäls ofta har stora svårigheter och behöver hjälp i mindre grupp eller enskilt. Eftersom lärarna inte har möjlighet att ge det stödet som en extra anpassning anmäls eleverna, men det startas ändå inte några utredningar. Lärare säger vidare att de har tagit upp detta med skolledningen flera gånger. Lärarna säger att det är för liten tillgång till specialpedagogisk kompetens på skolan utifrån de behov eleverna har. Detta gör att elevernas behov inte utreds när de är anmälda. Samtliga intervjuade lärare i årskurserna 4–6 säger att i de fall de har anmält att elever behöver utredas har de, i de fall elevhälsoteamet (EHT) bedömt att en utredning ska genomföras, blivit involverade av EHT i en pedagogisk kartläggning. Lärarna berättar också att i andra fall kan de i stället för att eleverna utreds, få besked från EHT om att de ska fortsätta med att ge dessa elever extra anpassningar. I dessa fall har de redan provat och utvärderat extra anpassningar enligt skolans rutin och sett att eleven fortfarande riskerar att inte nå betygskriterierna.

På fråga om det alltid startas en utredning av en elevs behov av särskilt stöd efter att en anmälan kommit in, svarar samtliga representanter för elevhälsan att det beror på och att de startar en pedagogisk utredning om det är tydligt att det behövs. De säger att alla anmälningar tas upp på EHT och att elevhälsan utifrån de samlade kompetenserna gör en bedömning, vilken kan innebära att det inte i samtliga fall startas någon utredning. I stället kan de bestämma andra åtgärder som är mer lämpliga eller att lärare ska göra mer extra anpassningar. Alla representanter för elevhälsan säger vidare att i en del fall startas inte en utredning, även om elevens behov är anmält och lärare har sett att eleven, trots extra anpassningar riskerar att inte nå kriterierna för bedömning. De säger att det tillvägagångssätt som framgår av skollagen om när utredningar ska startas inte följs på skolan och att de måste förbättra sitt arbetssätt när det gäller att utredningar inte har startats trots att elever har blivit anmälda vid flera tillfällen. Alla representanter för elevhälsan säger att följden av den bristande tillgången av både speciallärare och specialpedagoger blir att alla elever som lärare anmält i behov av stöd inte blir utredda och att elever inte får det stöd de är i behov av.

Rektorn säger att hen inte känner till att lärare, när de har anmält, kan få tillbaka ärendet med besked om att de ska göra fler extra anpassningar i stället för att eleven utreds. Rektorn säger att detta tillvägagångssätt inte är korrekt i de fall där lärare redan har gett eleverna extra anpassningar, utvärderat dem och gett ytterligare extra anpassningar och därefter bedömt att detta inte är tillräckligt. Däremot har rektor vetskap om att när det gäller elever i förskoleklass och årskurs 1–3 har i flera fall beslutade utredningar inte blivit gjorda. Rektorn säger också att anmälningar blir liggande, att utredningar tar alltför lång tid och att det även finns brister i återkopplingen från specialpedagogen till pedagogerna. Rektorn säger att den specialpedagogiska kompetensen har fått i uppdrag att göra utredningar som inte blivit gjorda eller som har tagit väldigt lång tid. Rektorn säger också att om elevhälsans representanter säger att de inte startar utredningar om behov av särskilt stöd för alla som anmäls vara i behov av en sådan utredning, innebär detta att det inte startas utredningar i den omfattning som det ska. I yttrande efter kommunicering av tjänsteanteckningen, uppger huvudmannen, genom rektorn, att de på skolan har arbetat fram en ny arbetsgång om när utredningar ska starta och att de hoppas att det blir mer effekt med den nya arbetsgången.

Särskilt stöd enligt åtgärdsprogram

Flera lärare säger att eleverna inte får det särskilda stöd de behöver. Lärare säger att det stöd som skrivs in i elevernas åtgärdsprogram i vissa fall är för litet utifrån elevens behov. Det kan också i åtgärdsprogrammen stå att eleverna ske ges stöd enbart i något eller några ämnen, men elevens behov av särskilda stödåtgärder finns i flera ämnen. Det finns elever som har behov av en-till-en-stöd av specialpedagog eller speciallärare i flera ämnen, men i åtgärdsprogrammen är det bara beslutat att de ska få en-till-en-stöd i ett ämne. På fråga om de har möjlighet att i de åtgärdsprogram som upprättas, skriva in det faktiska stöd som utredningen visar att eleven behöver svarar flera representanter för elevhälsan nej. De säger att när de skriver in stödåtgärder i åtgärdsprogrammen utgår de från vilka förutsättningar de har att ge stöd och inte utifrån det faktiska behov av stöd som eleven har. De utgår exempelvis från hur mycket ledig tid som de specialpedagogiska kompetenserna har att sitta med en elev som utredningen visar har det behovet och inte utifrån hur mycket tid eleven behöver få enskilt stöd av speciallärare eller specialpedagog. Rektorn säger att det förekommer att de ser att eleven behöver en viss mängd av stöd, men att de bara kan tillgodose en viss del av det. Rektorn säger vidare att det ibland kan vara så att de i åtgärdsprogrammen skriver in i åtgärder utifrån de faktiska resurser som finns på skolan, som då blir ett mindre omfattande stöd än vad eleven är i behov av

Skolinspektionen har tagit del av samtliga aktuella åtgärdsprogram på skolan. Lärare säger att inte alla elever får stöd i den omfattning som är angivet i deras åtgärdsprogram att de ska få och att det i vissa fall även är så att eleverna inte alls får det stöd som är inskrivet i åtgärdsprogrammet. Exempelvis ska en elev enligt sitt åtgärdsprogram, beslutat den 4 juni 2024, bland annat ges åtgärder i form av matematik i liten grupp 1–2 gånger per vecka med konkret anpassat material. Lärare säger att den eleven aldrig är i någon liten grupp, eftersom det inte finns någon liten grupp att gå till. En representant för elevhälsan säger att det stödet inte ges, då den lilla gruppen inte är har kommit i gång än. Enligt ett annat åtgärdsprogram ska eleven bland annat ges åtgärder i form av stöd genom att arbeta 1–2 gånger per vecka i en liten läsgrupp. En representant för elevhälsan säger att hen har möjlighet att träffa eleven i liten läsgrupp en gång i veckan, men inte två. Lärare säger emellertid att den eleven aldrig är i någon liten läsgrupp. Enligt ett tredje åtgärdsprogram ska eleven ges åtgärder i form av individuell lästräning tre gånger per vecka samt stöd i läsförståelse två gånger per vecka med speciallärare samt ges anpassade matematik-lektioner 2–3 gånger per vecka. Lärare säger att eleven inte får alla de stödåtgärder som är beslutade för den eleven och att eleven inte ges något stöd av speciallärare. En representant för elevhälsan säger att hen håller med om detta. Eleven får stödet i matematik, men inte det övriga stödet fullt ut. Rektorn säger att det kan vara svårt att tillgodose alla dessa behov utifrån den organisation de har. Rektorn säger att om de skriver in åtgärder i åtgärdsprogram som de inte levererar är det något de får titta över och följa upp. Hen säger att de i de lägre åren har gjort ett schema för när specialpedagogen ska genomföra stöd enligt elevernas åtgärdsprogram, men att de har upptäckt att specialpedagogen inte genomför dessa och kan då konstatera att stödåtgärderna inte alltid blivit av. Rektorn säger även att de haft stor frånvaro i personalgruppen och att bland annat specialpedagog då behöver vikarie för ordinarie personal och att eleverna då mister det stöd de har beslutat om.

Särskild undervisningsgrupp

Skolinspektionen har tagit del av skolans samtliga aktuella åtgärdsprogram och beslut om särskild undervisningsgrupp. Av dessa framgår att rektorn har fattat beslut om särskild undervisningsgrupp för två elever på lågstadiet. I ytterligare tre åtgärdsprogram för elever på lågstadiet anges åtgärder i form av att eleverna ska få möjlighet att arbeta i mindre elevgrupp. För dessa elever har rektorn inte fattat något beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Lärare i årskurs 1–3 uppger i intervju att två av de tre eleverna är i en särskild undervisningsgrupp halva skoldagen och att de delar på en plats där. En annan lärare berättar att den tredje eleven är i särskild undervisningsgrupp på heltid och att eleven aldrig är i ordinarie klass. Representanter för elevhälsan säger att det

stämmer att de två förstnämnda eleverna delar på en plats i den särskilda undervisningsgruppen, men säger att en av eleverna är där mer än halva dagen. Representanter för elevhälsan säger vidare att den tredje eleven inte deltar i någon ordinarie undervisning alls. De säger att eleverna inte är inskrivna i den särskilda undervisningsgruppen utan att de är i den så kallade lilla gruppen under dagarna. De säger vidare att så vitt de känner till har det inte fattats något beslut om särskild undervisningsgrupp för någon av de tre eleverna och säger att de inte betraktar den lilla gruppen som en särskild undervisningsgrupp. Rektorn säger att hen endast har fattat beslut om särskild undervisningsgrupp för två elever i årskurs 1–3 och att det är de beslut som Skolinspektionen har fått del av. Rektorn säger vidare att hen känner till att de tre eleverna befinner sig hela eller halva skoldagar i den lilla gruppen. Rektorn säger att det inte var tänkt att de skulle ha elever som större delen av dagen får undervisning i annan grupp än ordinarie klass, utöver de som de har fattat beslut om särskild undervisningsgrupp för. Rektorn säger att den lilla gruppen inte betraktas som en särskild undervisningsgrupp utan att det är en flexibel grupp som ska ta emot elever som har tillfälliga behov av stöd utanför ordinarie klass. Det är inte tänkt att stöd ska ges i den lilla gruppen mer än några tillfällen per vecka för varje elev. Rektorn säger att de har fattat beslut om särskild undervisningsgrupp för ett visst antal elever, men att det utöver det finns fler elever som behöver stöd i liten grupp del av dagen och att de kanske behöver se över om det är fler elever som är aktuella för beslut om särskild undervisningsgrupp.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 § skollagen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan vid sådan utredning, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av 3 kap. 8 § skollagen framgår att särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning.

Enligt 3 kap 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när

åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 3 kap. 11 § skollagen får ett beslut enligt 9 § för en elev i bland annat grundskolan, om det finns särskilda skäl, innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med särskilt stöd på Haganässkolan. Skolinspektionens utredning visar att utredningar om behov av särskilt stöd inte startar i samtliga fall då lärare anmält att elevers behov av särskilt stöd behöver utredas. Detta trots att intervjuer med lärare visar att de elever som anmäls riskerar att inte uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning, trots extra anpassningar, och att vissa elever anmälts upprepade gånger utan att en utredning startat. Detta är en brist. Skolinspektionens utredning visar vidare att eleverna inte får det särskilda stöd som de behöver. Av intervjuer med lärare och elevhälsans personal framkommer att de behov av särskilt stöd som eleverna enligt genomförd utredning har och de särskilda stödåtgärder som utredningar visar behövs för att tillgodose dessa behov inte alltid skrivs in i elevernas åtgärdsprogram. Skolinspektionens utredning visar vidare att skälen till detta är avsaknad resurser. Detta är en brist. Skolinspektionens utredning visar även att särskilt stöd inte alltid ges i enlighet med beslutade åtgärdsprogram. Av aktuella åtgärdsprogram och av intervjuer framgår att det finns elever som enligt sina åtgärdsprogram ska ha stöd i liten grupp eller av speciallärare, men som inte ges det stöd som är beslutat. Även detta är en brist. Skolinspektionens utredning visar slutligen att det finns elever som varje dag får sin undervisning i en liten grupp, utanför ordinarie klass, under halva eller hela skoldagen. Skolinspektionen bedömer att denna grupp är att betrakta som en särskild undervisningsgrupp. Trots det har rektorn inte fattat något beslut om särskild undervisningsgrupp för dessa elever. Även detta är en brist.

Vad gäller skyldigheten för lärare att anmäla att elevers behov av särskilt stöd behöver utredas framkommer inget annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslut om betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av betygskatalogen för vårterminen 2024 framgår att en lärare har signerat och daterat samtliga betyg i ämnet svenska samt att en annan lärare har signerat och daterat samtliga betyg i ämnet svenska som andraspråk. Av inskickad förteckning över undervisande personal framgår att läraren som har satt betyg i svenska är legitimerad och att läraren som har satt betyg i svenska som andraspråk saknar legitimation. På fråga om hur betygssättningen går till om flera lärare har undervisat samma elever i ett ämne uppger flera lärare i årskurs 4–6 att betygsättningen sker utifrån lärares behörighet. Om flera lärare har undervisat en klass i ett ämne är det den lärare som är behörig i ämnet som sätter betygen. Den andra läraren sätter inte betygen, men man diskuterar bedömningen med varandra innan betyget sätts. Lärare som undervisar i årskurs 4–6 säger att när det gäller ämnena svenska och svenska som andraspråk sätter de inte betygen gemensamt för hela klassen, även om de har undervisat klassen gemensamt, Läraren som har ansvarat för undervisningen i svenska sätter betygen i svenska och läraren som har ansvarat för undervisningen i svenska som andraspråk sätter betygen i det ämnet. Rektorn säger att om undervisningen i ett ämne bedrivs av två lärare är det en lärare som ansvarar för ämnet, men den andra läraren bedriver också undervisning i ämnet. Rektorn säger att den lärare som ansvarar för ämnet ensam sätter betyg i ämnet. Såväl läraren som har satt betyg i svenska som andraspråk som rektorn uppger i intervjuer att läraren ensam har fattat beslut om betyg i ämnet svenska som andraspråk. De säger att de inte kände till att läraren saknar legitimation, att de har utgått ifrån att läraren hade legitimation och att läraren nu har ansökt om legitimation.

På fråga om vem som sätter betyg om den undervisande läraren är legitimerad men saknar behörighet i ämnet berättar en lärare att hen i egenskap av behörig lärare i ett ämne föregående läsår satte betyg på elever som undervisats i ämnet av en legitimerad lärare som saknade behörighet i ämnet. Läraren säger att hen själv inte hade undervisat de elever som hen satte betyg på i ämnet och att hen diskuterade bedömningen med den obehöriga läraren innan hen satte betygen. Rektorn säger att det enbart är behöriga lärare som sätter betyg, utifrån en dialog mellan den obehöriga och den behöriga läraren, men att den obehöriga läraren inte får sätta betyget. Rektorn säger att de i exempelvis ämnet bild har haft en obehörig

lärare som har bedrivit undervisningen. Läraren har gått igenom elevernas material tillsammans med en behörig läraren i ämnet. Den behörig lärare i ämnet har satt betyget och inte den obehöriga läraren som har bedrivit undervisningen. Rektorn säger att den obehöriga läraren är legitimerad att undervisa i grundskolan, men att hen inte är behörig i ämnet bild och att de därför behövde säkerställa att betyget sattes av en behörig lärare i ämnet. Av betygskatalogen för vårterminen 2024 framgår att läraren, som i intervju uppger att hen har satt betygen i ämnet bild, har signerat och daterat samtliga betyg i ämnet. Under rubriken ”Lärare” finns samma lärares underskrift. Den undervisande lärarens namn framgår inte av betygskatalogen.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Av 6 kap. 3 § skolförordningen framgår att om fler än en lärare bedriver undervisningen vid den tidpunkt då betyg ska sättas och bara någon eller några av dessa är legitimerade, ska betyget beslutas av den eller de legitimerade lärarna.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att beslut om betyg inte fattats i enlighet med författningarnas krav. Skolinspektionens utredning visar att undervisningen i ämnena svenska och svenska som andraspråk under våren 2024 bedrevs gemensamt av en legitimerad lärare i svenska och en olegitimerad lärare, som skolan felaktigt trodde hade legitimation och behörighet i ämnet svenska som andraspråk. Utredningen visar vidare att beslut om betyg har fattats av den legitimerade läraren i ämnet svenska, men inte i ämnet svenska som andraspråk trots att undervisningen i de båda ämnen har bedrivits gemensamt av de båda lärarna. Utredningen visar att den olegitimerade läraren i stället ensam har fattat beslut om betyg i svenska som andraspråk. Skolinspektionens utredning visar vidare att betyg inte alltid beslutas av den eller de lärare som har bedrivit undervisningen vid tidpunkten för när betyg ska sättas. Intervjuer med lärare i årskurs 4–6 och rektorn visar att i de fall den undervisande läraren saknar behörighet i ämnet, fattar en annan lärare med behörighet i ämnet beslut om betyg, trots att den läraren inte har bedrivit undervisning i ämnet

för de elever som betygen beslutas för och trots att den undervisande läraren är legitimerad,

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Åstorps kommun verksamhet vid Haganässkolan F - 6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet, extra anpassningar, skolans arbete med särskilt stöd samt beslut om betygs. Det finns därför skäl att förelägga Åstorps kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Åstorps kommun verksamhet vid Haganässkolan F - 6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet, extra anpassningar, skolans arbete med särskilt stöd samt beslut om betygs. Det finns därför skäl att förelägga Åstorps kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Undervisningens i ämnena svenska och svenska som andraspråk innehåll

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inskickad dokumentation, lektionsobservationer samt intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att undervisningen i ämnena svenska och svenska som andraspråk till stor del görs gemensamt. Utifrån underlag från lärare i svenska som andraspråk, så som bedömningar av nyanlända elever, kartläggningar och elevernas progression, beslutar rektorn om vilka elever som ska läsa svenska respektive svenska som andraspråk. Intervjuer med lärare och rektorn visar att lärarna försäkrar sig om att respektive elev får undervisning utifrån det centrala innehållet i det ämne som rektorn har beslutat att eleven ska läsa. I regelbunden kontakt med lärarna på olika typer av forum säkerställer rektorn att eleverna får undervisning utifrån det centrala innehållet i respektive kursplan.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 8 § skollagen framgår att för varje ämne ska en kursplan gälla.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen och 9 kap. 1 § skolförordningen gäller för grundskolan förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22). Av 3 § samma förordning framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

Av Lgr22, 5. Kursplaner, framgår att undervisningen ska omfatta aktuellt ämnes syfte och centrala innehåll.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Viveka Berglund

Beslutsfattare
Signerat av: Viveka Berglund

X Johan Bohman

Föredragande
Signerat av: Johan Bohman